

Presis velferdsteknologi: Rett dings til rett behov, eller fyller vi nye kott med hjelpemidler?

Kirsti Berntsen, NTNU - Inst. for Informatikk og e-læring

Velferdsteknologi, ...

- Hjelpemidler

Velferdsteknologi (Ambient Assisted Living)

- Teknologisk assistanse som bidrar til økt trygghet, sikkerhet, sosial deltakelse, mobilitet, fysisk og kulturell aktivitet [NOU 2011:11]
- Brukerrettet teknologi som har til hensikt å understøtte og forsterker brukernes trygghet, sikkerhet, muliggjøre økt selvhjulpenhet, medbestemmelse og livskvalitet
- Et helse perspektiv, og et individ perspektiv
- overlapper med: telemedisin, helseinformatikk, ehelse, ..

Visjonene om velferdsteknologi

Noen som hører og ser, når det trengs

- Pårørende, venner, tjenestene ..

Myndiggjøring av borgeren – **hva vil JEG ha?**

- kan jeg klare meg?
- når jeg frem i helsevesenet?
- kan familie og venner delta?
- sosial teknologi ... & seriøse spill

Erstatning av varme hender?

- Demokratisering ved involvering
- Bedre synkronisering
- Tryggere?

Næringsmuligheter – privat & offentlig

- Frittstående utstyr, lokalt, isolert - kjøp selv, hyllevare
- I system, koblet (nettverksteknologier) - det offentlige, - det private?

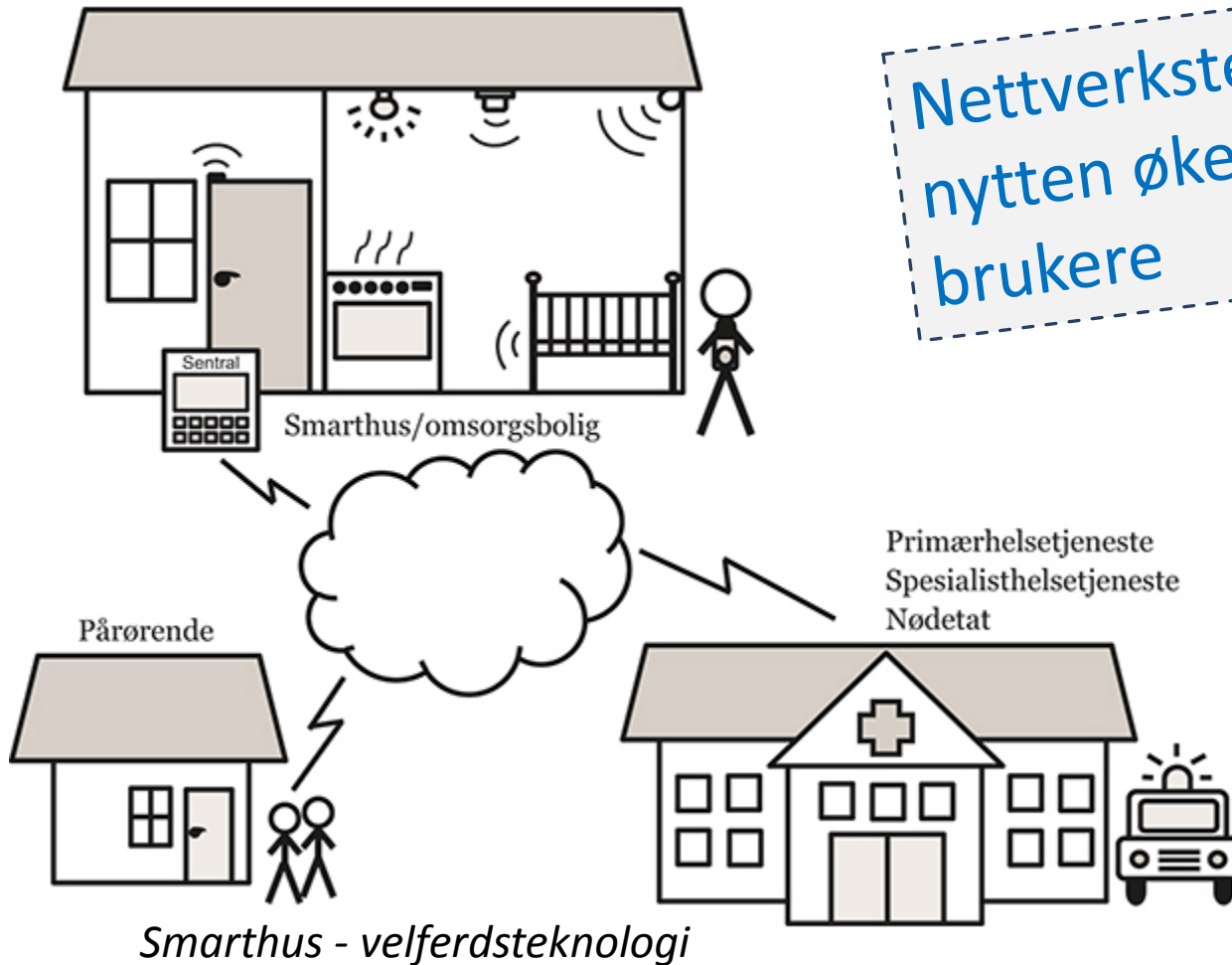

Muligheter & utfordringer

- Bo alene/hjemme lengre enn de ville gjort uten teknologien
 - øke fysisk eller kognitiv aktivitet
 - smarthus teknologi
 - Hyllevare ⇔ spesial-løsninger
- Overlapp med privat-teknologien i alle manns eie
 - => forventninger
 - => ferdigheter
 - privat ⇔ offentlig ansvar
- Hvem har/tar eierskap til det tverrfaglige?

Systemer - som spiller i takt?

Nettverksteknologier –
nyttens øker med antall
brukere

Kompetanseløft i alle ledd

- **Utvikle & Bruk/Drift & Videreutvikle & Innovere**

ENKELT

Frittstående dingser

Få til å bruke

Bruker & pårørende

Butikken / NAV

Utvikle / designe

KOMPLEKST

Mennesker & ting i system

bruke noenlunde likt

Bruker & pårørende
& personale – fag & system

leverandørene

utvikle brukerstyr

utvikle plattformen

- installert base (eksisterende utstyr)

- kompetanse/erfaringer

Kompetanseløft:

I sektoren, i utdanning, i befolkningen, og i næringslivet

Systemer er trege å endre

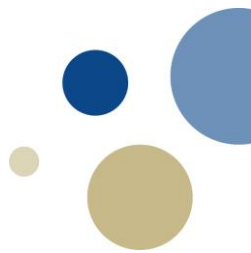
Lappisdrypping av spebarn
mot gonoreisk øyeinfeksjon
1984: Vi slutter å dryppe
1907: Siste registrerte
blindhet pga. gonoreisk oftalmi

*Kilde: Sjur Dagestad,
via Lars Gunnar
Landrø NTNU*

Foto: Helene Pande

Kompetanse - for hvem? Når?

- Systemet søker å sikre seg mot en dynamisk virkelighet
 - Teknologien videreutvikles
 - Rammebetingelser & organisasjoner endres

I utdanningene

- Helsefag profesjonene
 - Kvalitet gjennom stabilitet ⇔ Forbedring gjennom endring
- Teknologiutdanningene
 - Brukersentrert design
 - Relevant metodikk & domenekunnskap
 - Entreprenørskap

Er spørsmålet relevant?

Rett dings til rett behov,
eller fyller vi nye kott
med hjelpemidler?

Fra utdanner-perspektivet

- Forsknings- og praksisbasert undervisning
- xHiST:
 - Velferdsteknologi inn i alle studieprogram
 - Grundercamp – Bio-ing & Data-ing.
 - Professorat i Velferdsteknologi
- NTNU:
 - Erfaringsbasert Master i helseinformatikk (tverrfaglig)
 - Satsinger på Helse & Muliggjørende teknologier
- Ønsker AAL konferansen til Trondheim i 2017 el. 2018
- Ide – Nettkurs, evt. MOOC for andre målgrupper

Sett fra undervisningssiden

- «Vi skal sette våre studenter i stand til å møte forventninger som praksis har»
- «Praksis enda ikke helt vet hva de har behov for. Praksis jobber mye med implementeringsdelen og har store utfordringer med ressurser.»
- Helsearbeidere – basert på sitt fag
 - Vite hva kan/ikke kan teknologien bidra med
 - Bidra til å identifisere behov og løsninger
- Teknologene –
 - Forstå helsedomenets premisser (juss, sikkerhet, aktørene,)
 - Implikasjoner for utviklingsmetodikk, kvaliteter, forretningsmodeller

Det gjør seg ikke av seg selv

- Myndigheter – brede grep
 - Allmenkompetanse, kompetanseheving i helse-sektoren
 - Konkurransemessig skjerming av infrastruktur i 'oppvekstfasen'
- Hyllevare ⇔ spesial-løsninger
- privat ⇔ offentlig ansvar
- Enkelt ⇔ komplekst
- Det kan godt være
 - noe prøving å feiling er nødvendig for å finne de gode løsningene
- => økt mulighetsrom

Rett dings til rett behov,
eller fyller vi nye kott
med hjelpemidler?